

ĐẠI HỌC QUỐC GIA HÀ NỘI
TRƯỜNG ĐẠI HỌC KHOA HỌC XÃ HỘI VÀ NHÂN VĂN

HOÀNG THỊ GIANG

**TƯ TƯỞNG HỒ CHÍ MINH VỀ NHÂN TÀI VÀ Ý NGHĨA ĐỐI
VỚI VIỆT NAM HIỆN NAY**

Chuyên ngành: Hồ Chí Minh học

Mã số: 9310204.01

TÓM TẮT LUẬN ÁN TIẾN SĨ CHÍNH TRỊ HỌC

HÀ NỘI – 2026

Công trình được hoàn thành tại -Đại học Khoa học xã hội và nhân văn - Đại học Quốc gia Hà Nội

Người hướng dẫn khoa học: 1. PGS.TS. NGUYỄN THẾ THẮNG
2. TS. TRẦN THỊ QUANG HOA

Phản biện 1:

Phản biện 2:

Phản biện 3:

Luận án được bảo vệ trước Hội đồng cấp Đại học quốc gia chấm luận án tiến sĩ, họp tại Trường Đại học Khoa học xã hội và nhân văn, Đại học Quốc gia Hà Nội, vào hồi...giờ, ngày...tháng.... năm 2026.

Có thể tìm hiểu luận án tại:

- Thư viện Quốc gia Việt Nam

- Trung tâm Thông tin - Thư viện, Đại học Quốc gia Hà Nội

MỞ ĐẦU

1. Lý do lựa chọn đề tài

Trong hệ thống tư tưởng Hồ Chí Minh, con người giữ vị trí trung tâm, trong đó nhân tài được Người đặc biệt coi trọng và xác định là nguồn lực quyết định đối với sự nghiệp giải phóng dân tộc, xây dựng và phát triển đất nước. Thực tiễn cách mạng Việt Nam cho thấy, việc phát hiện, trọng dụng và phát huy vai trò của nhân tài theo tư tưởng Hồ Chí Minh là một trong những nhân tố quan trọng làm nên thắng lợi của cách mạng qua các giai đoạn, đồng thời khẳng định giá trị bền vững và ý nghĩa thời sự sâu sắc của tư tưởng này.

Trong bối cảnh hiện nay, trước yêu cầu phát triển nhanh và bền vững, hội nhập quốc tế sâu rộng và thực hiện các mục tiêu phát triển đất nước đến năm 2030 và tầm nhìn đến năm 2045 theo tinh thần Đại hội XIV của Đảng, vấn đề phát triển nguồn nhân lực chất lượng cao, thu hút và trọng dụng nhân tài càng trở nên cấp thiết. Tuy nhiên, thực tiễn xây dựng đội ngũ nhân tài ở Việt Nam vẫn còn bộc lộ những hạn chế, đặt ra yêu cầu cần có cơ sở tư tưởng và lý luận khoa học nhất quán để định hướng cho công tác này trong điều kiện mới.

Về phương diện nghiên cứu, mặc dù đã có nhiều công trình liên quan đến tư tưởng Hồ Chí Minh và vấn đề nhân tài, song vẫn thiếu những nghiên cứu chuyên sâu, hệ thống, làm rõ tư tưởng Hồ Chí Minh về nhân tài như một chỉnh thể lý luận thống nhất và luận giải đầy đủ ý nghĩa của tư tưởng đó đối với Việt Nam hiện nay.

Xuất phát từ những lý do trên, việc lựa chọn đề tài “*Tư tưởng Hồ Chí Minh về nhân tài và ý nghĩa đối với Việt Nam hiện nay*” là cần thiết, có ý nghĩa lý luận và thực tiễn sâu sắc, góp phần

cung cấp cơ sở khoa học cho việc vận dụng và phát triển sáng tạo tư tưởng Hồ Chí Minh trong xây dựng đội ngũ nhân tài đáp ứng yêu cầu phát triển đất nước trong kỷ nguyên mới.

2. Mục đích, nhiệm vụ nghiên cứu

Mục đích: Mục đích nghiên cứu của luận án là khái quát, làm rõ tư tưởng Hồ Chí Minh về nhân tài và chỉ ra ý nghĩa lý luận, ý nghĩa thực tiễn của tư tưởng Hồ Chí Minh về nhân tài đối với cách mạng Việt Nam trong giai đoạn hiện nay.

Nhiệm vụ:

Một là, tổng quan tình hình nghiên cứu trong và ngoài nước liên quan đến nhân tài và tư tưởng Hồ Chí Minh về nhân tài, làm rõ những kết quả đã đạt được và những vấn đề đặt ra cần tiếp tục nghiên cứu.

Hai là, làm rõ một số khái niệm cơ bản liên quan đến nhân tài và xây dựng đội ngũ nhân tài; phân tích cơ sở thực tiễn, cơ sở lý luận và nhân tố chủ quan hình thành tư tưởng Hồ Chí Minh về nhân tài.

Ba là, hệ thống hóa và phân tích những quan điểm cơ bản trong tư tưởng Hồ Chí Minh về nhân tài, bao gồm: vai trò của nhân tài; tiêu chí lựa chọn nhân tài; chủ thể và các biện pháp xây dựng đội ngũ nhân tài trong cách mạng Việt Nam.

Bốn là, phân tích ý nghĩa lý luận và ý nghĩa thực tiễn của tư tưởng Hồ Chí Minh về nhân tài đối với Việt Nam hiện nay; đánh giá thực tiễn xây dựng đội ngũ nhân tài trong thời kỳ đổi mới, chỉ ra những thành tựu, hạn chế và những vấn đề đặt ra. Từ đó đề xuất phương hướng và một số giải pháp nhằm nâng cao hiệu quả xây dựng đội ngũ nhân tài ở Việt Nam hiện nay theo tư tưởng Hồ Chí Minh.

3. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu

Đối tượng nghiên cứu: Đối tượng nghiên cứu của luận án là tư tưởng Hồ Chí Minh về nhân tài và ý nghĩa của tư tưởng Hồ Chí Minh về nhân tài trong sự nghiệp cách mạng Việt Nam.

Phạm vi nghiên cứu:

- Luận án tập trung nghiên cứu tư tưởng Hồ Chí Minh về nhân tài; ý nghĩa lý luận và ý nghĩa thực tiễn của tư tưởng Hồ Chí Minh về nhân tài đối với Việt Nam hiện nay.
- Về không gian: Luận án tập trung nghiên cứu tư tưởng Hồ Chí Minh về nhân tài ở Việt Nam.
- Về thời gian: Luận án nghiên cứu tư tưởng Hồ Chí Minh về nhân tài được hình thành và phát triển trong suốt quá trình hoạt động cách mạng của Người; việc vận dụng tư tưởng đó trong thời kỳ đổi mới (từ năm 1986 đến nay).

4. Cơ sở lý luận và phương pháp nghiên cứu

Cơ sở lý luận của luận án: Luận án được nghiên cứu dựa trên cơ sở lý luận của chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, đường lối của Đảng Cộng sản Việt Nam về nhân tài.

Phương pháp nghiên cứu: Luận án được thực hiện trên cơ sở vận dụng phương pháp luận của chủ nghĩa Mác – Lênin và Tư tưởng Hồ Chí Minh làm kim chỉ nam. Tác giả sử dụng tổng hợp các phương pháp nghiên cứu khoa học xã hội và nhân văn, trong đó đặc biệt chú trọng kết hợp hài hòa giữa các phương pháp liên ngành, nhằm đạt được tính khách quan, toàn diện và chiều sâu của luận án. Các phương pháp chính được sử dụng bao gồm: phương pháp quy nạp – diễn dịch, phương pháp lịch sử – logic, phương pháp phân tích – tổng

hợp, phương pháp hệ thống – cấu trúc, phương pháp thống kê – so sánh, phương pháp nghiên cứu thực tiễn.

5. Những đóng góp mới của luận án

- Một là, đã làm rõ được những khái niệm và cơ sở hình thành tư tưởng Hồ Chí Minh về nhân tài

- Hai là, đã hệ thống hóa những quan điểm cơ bản trong tư tưởng Hồ Chí Minh về nhân tài, hình thành khung lý thuyết tư tưởng Hồ Chí Minh về nhân tài.

- Ba là, đã rút ra những ý nghĩa lý luận và thực tiễn của tư tưởng Hồ Chí Minh về nhân tài

6. Ý nghĩa lý luận và thực tiễn của luận án

6.1. Ý nghĩa lý luận

Luận án cung cấp những nội dung và ý nghĩa của tư tưởng Hồ Chí Minh về nhân tài; Cung cấp những luận cứ khoa học về xây dựng đội ngũ nhân tài ở Việt Nam hiện nay, dưới góc nhìn từ tư tưởng Hồ Chí Minh.

6.2. Ý nghĩa thực tiễn,

Kết quả nghiên cứu của luận án có thể được dùng làm tài liệu tham khảo trong việc nghiên cứu, giảng dạy tư tưởng Hồ Chí Minh nói chung và tư tưởng Hồ Chí Minh về nhân tài ở các lớp đào tạo chuyên ngành khoa học chính trị và tư tưởng Hồ Chí Minh ở bậc đại học.

Góp phần cung cấp những luận cứ, cơ sở lý luận và thực tiễn cho việc hoạch định chính sách nhân tài ở Việt Nam hiện nay.

Đề tài có ý nghĩa khoa học và thực tiễn sâu sắc, đáp ứng yêu cầu phát triển nguồn nhân lực chất lượng cao hiện nay. Luận án cung cấp luận cứ khoa học tin cậy để nhận diện và tháo gỡ các “điểm nghẽn”

trong công tác nhân tài tại Việt Nam hiện nay thông qua việc vận dụng sáng tạo tư tưởng Hồ Chí Minh

7. Kết cấu của luận án

Ngoài phần mở đầu và kết luận, danh mục các công trình đã công bố, danh mục tài liệu tham khảo, luận án kết cấu thành 4 chương và 9 tiết.

Chương 1: TỔNG QUAN TÌNH HÌNH NGHIÊN CỨU LIÊN QUAN ĐẾN ĐỀ TÀI LUẬN ÁN

1.1. Tình hình nghiên cứu liên quan đến đề tài

1.1.1. Những công trình nghiên cứu về nhân tài

Nghiên cứu về nhân tài là vấn đề thu hút sự quan tâm sâu rộng của nhiều nhà khoa học trong và ngoài nước, với hàng loạt công trình nghiên cứu khai thác nhiều khía cạnh khác nhau.

Thứ nhất, nhóm các công trình nghiên cứu lý luận chung về nhân tài. Công trình *Phương sách dùng người của cha ông ta trong lịch sử* của Phan Hữu Dật (1994), *Lựa chọn và sử dụng nhân tài trong lịch sử* của Lê Thị Thanh Hoà (1994). Công trình *The War for Talent* (Cuộc chiến giành nhân tài) do Michaels và cộng sự nghiên cứu và công bố vào năm 2001. *Phát triển giáo dục và đào tạo nhân tài* (2002) của hai nhà nghiên cứu Nghiêm Đình Vỹ và Nguyễn Đắc Hưng. Nhà nghiên cứu Nguyễn Đắc Hưng với các công trình như: *Nhân tài trong chiến lược phát triển quốc gia*, *Nhân tài là báu vật của quốc gia*, *Nhân tài với tương lai đất nước và Trọng dụng nhân tài – Quốc gia phát triển*. Công trình *Đào tạo, bồi dưỡng và sử dụng nguồn nhân lực tài năng - kinh nghiệm của thế giới* (2005) của Trần Văn Tùng. Công trình *Tôn trọng tri thức, tôn trọng nhân tài: Kế lớn trăm năm chấn hưng đất nước ở Trung Quốc* (2006) của Thẩm Vinh Hoa và Ngô Quốc Diệu. Công trình nghiên cứu do Phạm Hồng

Tung chủ biên với tiêu đề *Lược khảo về kinh nghiệm phát hiện, đào tạo và sử dụng nhân tài trong lịch sử Việt Nam* (2008). *Tài năng và đặc dụng* (Nghiên cứu về một số nhân tài tiêu biểu ở Việt Nam và nước ngoài) (2008) của Nguyễn Hoàng Lương và Phạm Hồng Tung. Cuốn sách *Phát triển khoa học và trọng dụng nhân tài của Thăng Long – Hà Nội* (2010), do Vũ Hy Chương chủ biên. *Nguồn nhân lực và nhân tài cho phát triển xã hội và quản lý phát triển xã hội ở Việt Nam trong tiến trình đổi mới - những vấn đề lý luận* (2010) do Nguyễn Ngọc Phú chủ biên, công trình *Phát triển nguồn nhân lực đáp ứng yêu cầu công nghiệp hóa, hiện đại hóa và hội nhập quốc tế* (2012) do Vũ Văn Phúc và Nguyễn Duy Hùng đồng chủ biên. Nhà nghiên cứu Nguyễn Văn Khánh với hai công trình *Xây dựng và phát huy nguồn lực trí tuệ Việt Nam phục vụ sự nghiệp chấn hưng đất nước* (2010) và *Nguồn lực trí tuệ Việt Nam - lịch sử, hiện trạng và triển vọng* (2012). Công trình *Chiến lược nhân tài của Trung Quốc từ năm 1978 đến nay* (2013) của Nguyễn Thị Thu Phương. Cuốn sách *Nhân tài - Nguồn tài nguyên số 1* (2013) do Ngọc Dao dịch từ nguyên bản tiếng Trung, được biên soạn bởi một tập thể tác giả cùng với sự tham gia thẩm định của các học giả, chuyên gia nổi tiếng của Trung Quốc, do Nhà xuất bản Nhân dân Giang Tô xuất bản. Công trình *Một số vấn đề về trí thức và nhân tài* (2013) của nhà nghiên cứu Đàm Đức Vương. Cuốn sách *The Discovery of Talent* (Tìm kiếm những người tài năng) (2014) do Dael Wolfle biên soạn. Công trình *Phát hiện và sử dụng nhân tài* (2015) do Nhiệm Ngạn Thân biên soạn. *Thu hút và trọng dụng người có tài năng trong các cơ quan hành chính nhà nước Việt Nam* (2015) của Trần Văn Ngợi. *Phát hiện và trọng dụng nhân tài – Chìa khóa phát triển của Việt Nam* của Nguyễn Văn Tuấn và Dương Quang Điện (2023).

1.1.2. Những công trình nghiên cứu liên quan đến tư tưởng Hồ Chí Minh về nhân tài

Trong những năm qua, ở Việt Nam, đã có nhiều công trình nghiên cứu tư tưởng Hồ Chí Minh về nhân tài, cũng như những hoạt động thực tiễn của Người liên quan đến công tác phát hiện, đào tạo, trọng dụng và bảo vệ nhân tài. *Hồ Chí Minh đào tạo cán bộ và trọng dụng nhân tài* (2010) của nhà nghiên cứu Đức Vương, *Tư tưởng Hồ Chí Minh về nhân tài: Nội dung và Giá trị* (2018) của tác giả Nguyễn Khánh Ngân, *Học tập Hồ Chí Minh về thu hút, trọng dụng nhân tài* (2020) của tác giả Doãn Thị Chín, *Giá trị tư tưởng của Hồ Chí Minh về trọng dụng nhân tài trong sự nghiệp đổi mới đất nước* (2020) của nhà nghiên cứu Trần Thị Tuyết. Bài báo *Vận dụng tư tưởng Hồ Chí Minh về trọng dụng nhân tài trong sự nghiệp đổi mới và phát triển đất nước hiện nay* của Thái Thanh Quý (2020), Bài báo *Tư tưởng Hồ Chí Minh về thu hút, trọng dụng người tài để kiến quốc trong bối cảnh mới* của Ngô Thành Can (2022), *Hồ Chí Minh với việc trọng dụng nhân tài ngoài Đảng và bài học kinh nghiệm* (2022) của tác giả Trần Thị Minh Tuyết, *Phát hiện, thu hút, trọng dụng nhân tài theo tư tưởng Hồ Chí Minh* (2022) của Nguyễn Trọng Chuẩn, *Vận dụng tư tưởng Hồ Chí Minh về trọng dụng nhân tài trong giai đoạn hiện nay* của Ngô Minh Nguyệt (2022), *Trọng dụng, phát triển nhân tài theo tư tưởng Hồ Chí Minh của Nguyễn Duy Quỳnh* (2023), *Vận dụng tư tưởng Hồ Chí Minh về trọng dụng nhân tài để xây dựng đội ngũ cán bộ lãnh đạo cấp cơ sở ở nước ta hiện nay* (2023) của tác giả Nguyễn Thị Quyết. *Vận dụng tư tưởng Hồ Chí Minh về trọng dụng nhân tài trong xây dựng, phát triển nền công nghiệp quốc phòng Việt Nam thời kỳ mới* của Nguyễn Mạnh Hùng (2024). Bài báo *Đổi mới tư duy về thu hút, trọng dụng nhân tài trong kỷ nguyên vươn mình của dân tộc* của Trần Thị Thảo Anh (2025), Bài

báo *Xây dựng con người Việt Nam phát triển toàn diện và phát hiện, đào tạo, thu hút, trọng dụng nhân tài hiện nay* của Lại Quốc Khánh (2025). Luận án tiến sĩ *Thu hút và trọng dụng nhân tài tại thành phố Đà Nẵng theo tư tưởng Hồ Chí Minh* của Lê Thị Ngọc Hoa (2025)

1.2. Kết quả nghiên cứu đạt được và những vấn đề luận án cần tiếp tục nghiên cứu

1.2.1. Khái quát kết quả nghiên cứu đã đạt được từ các công trình

Sau quá trình khảo cứu các công trình nghiên cứu liên quan đến đề tài tư tưởng Hồ Chí Minh về nhân tài và ý nghĩa đối với Việt Nam hiện nay, tác giả nhận thấy các công trình nghiên cứu trên đã có những đóng góp khoa học quan trọng.

Các công trình nghiên cứu trong và ngoài nước đã làm rõ nhiều vấn đề lý luận chung về nhân tài, như khái niệm, đặc điểm, vai trò và ý nghĩa của nhân tài đối với sự phát triển quốc gia; đồng thời tiếp cận vấn đề này từ nhiều góc độ khác nhau. Nhiều nghiên cứu cũng khẳng định truyền thống trọng dụng hiền tài của dân tộc Việt Nam qua các thời kỳ lịch sử, qua đó làm rõ giá trị bền vững của tư tưởng “hiền tài là nguyên khí của quốc gia” và cung cấp cơ sở để nhận diện sự kế thừa, phát triển trong tư tưởng Hồ Chí Minh về nhân tài.

Bên cạnh đó, một số công trình đã bước đầu làm rõ các nội dung cơ bản trong tư tưởng Hồ Chí Minh về nhân tài, như vai trò của nhân tài trong sự nghiệp cách mạng; mối quan hệ giữa đức và tài; quan điểm về thu hút, đào tạo, trọng dụng và bảo vệ nhân tài; cũng như sự vận dụng tư tưởng này trong đường lối, chính sách của Đảng và Nhà nước, nhất là trong thời kỳ đổi mới. Một số nghiên cứu còn tiếp cận từ góc độ so sánh, hội nhập, góp phần khẳng định tính hiện đại và giá trị lâu dài của tư tưởng Hồ Chí Minh về nhân tài.

Tuy nhiên, các nghiên cứu hiện có phần lớn mới dừng lại ở việc tiếp cận từng khía cạnh riêng lẻ, chưa xây dựng được một công trình chuyên sâu, hệ thống và nhất quán, làm rõ tư tưởng Hồ Chí Minh về nhân tài như một chỉnh thể lý luận gắn với yêu cầu phát triển đất nước hiện nay. Đây chính là khoảng trống khoa học cần tiếp tục được nghiên cứu. Các công trình nghiên cứu đi trước đã khẳng định vai trò của nhân tài trong sự nghiệp cách mạng Việt Nam. Từ đó, làm rõ quan điểm cốt lõi của tư tưởng Hồ Chí Minh về nhân tài là những cá nhân không chỉ có trí tuệ, năng lực chuyên môn mà còn phải có phẩm chất đạo đức và tinh thần tận tụy phục vụ Tổ quốc, nhân dân.

1.2.2. Những vấn đề luận án cần tiếp tục nghiên cứu

Với luận án này, nghiên cứu sinh mong muốn góp phần làm rõ một số vấn đề cần được quan tâm trong tư tưởng Hồ Chí Minh về nhân tài và ý nghĩa đối với Việt Nam như:

Luận án làm rõ khái niệm và nội hàm tư tưởng Hồ Chí Minh về nhân tài trên cơ sở kế thừa có chọn lọc truyền thống dân tộc, tinh hoa văn hóa nhân loại và chủ nghĩa Mác – Lênin, qua đó xác định tư tưởng này như một hệ thống quan điểm nhất quán, toàn diện về vai trò, phẩm chất, tiêu chí và các biện pháp xây dựng đội ngũ nhân tài trong cách mạng Việt Nam. Đồng thời, luận án phân tích cơ sở hình thành tư tưởng Hồ Chí Minh về nhân tài, khẳng định đây là kết quả của sự kết tinh giữa lý luận và thực tiễn cách mạng phong phú của Người.

Trên nền tảng đó, luận án hệ thống hóa và luận giải các quan điểm cơ bản của Hồ Chí Minh về xây dựng, trọng dụng, bảo vệ và phát huy nhân tài, làm nổi bật giá trị khoa học, cách mạng và nhân văn của tư tưởng này. Luận án cũng phân tích ý nghĩa lý luận và thực tiễn của tư tưởng Hồ Chí Minh về nhân tài đối với Việt Nam hiện nay, đặc biệt trong bối cảnh phát

triển kinh tế tri thức, đổi mới sáng tạo và chuyển đổi số; đánh giá việc vận dụng tư tưởng này trong đường lối, chính sách của Đảng và Nhà nước, đồng thời đề xuất phương hướng, giải pháp nhằm nâng cao hiệu quả xây dựng đội ngũ nhân tài trong giai đoạn mới. Qua đó, luận án góp phần bổ sung và lấp đầy khoảng trống nghiên cứu, khẳng định tính mới và giá trị khoa học của đề tài.

Tiểu kết Chương 1

Chương 1 đã tổng quan một cách có hệ thống tình hình nghiên cứu trong và ngoài nước liên quan đến vấn đề nhân tài và tư tưởng Hồ Chí Minh về nhân tài. Qua đó cho thấy, nhân tài là vấn đề được nhiều nhà khoa học quan tâm và tiếp cận từ các góc độ khác nhau; nhiều công trình đã làm rõ vai trò đặc biệt quan trọng của nhân tài đối với sự phát triển quốc gia, đồng thời bước đầu đề cập đến tư tưởng Hồ Chí Minh về nhân tài và sự vận dụng trong thực tiễn cách mạng Việt Nam.

Tuy nhiên, các công trình nghiên cứu hiện có chủ yếu tiếp cận rời rạc từng khía cạnh, chưa xây dựng được một công trình nghiên cứu chuyên sâu, toàn diện và có tính hệ thống về tư tưởng Hồ Chí Minh về nhân tài như một chỉnh thể lý luận thống nhất; đặc biệt còn thiếu những nghiên cứu làm rõ cơ sở hình thành, nội dung cốt lõi, ý nghĩa lý luận và ý nghĩa thực tiễn của tư tưởng này đối với Việt Nam hiện nay trong bối cảnh mới.

Trên cơ sở kế thừa có chọn lọc các kết quả nghiên cứu đã đạt được và chỉ ra những khoảng trống khoa học cần tiếp tục nghiên cứu, Chương 1 đã xác định rõ hướng tiếp cận, nhiệm vụ và phạm vi nghiên cứu của luận án. Đây là cơ sở lý luận và phương pháp luận quan trọng để luận án đi sâu làm rõ tư tưởng Hồ Chí Minh về nhân tài ở các chương tiếp theo, góp

phần khẳng định giá trị khoa học và ý nghĩa thực tiễn của đề tài đối với sự nghiệp xây dựng và phát triển đất nước hiện nay.

Chương 2: KHÁI NIỆM VÀ CƠ SỞ HÌNH THÀNH TƯ TƯỞNG HỒ CHÍ MINH VỀ NHÂN TÀI

2.1. Một số khái niệm cơ bản

2.1.1. Khái niệm nhân tài

Nhân tài là người có phẩm chất đạo đức trong sáng, có năng lực và trí tuệ vượt trội ở một hoặc nhiều lĩnh vực, có khả năng phát hiện, sáng tạo và giải quyết những vấn đề lớn mà số đông không làm được; có cống hiến thực tiễn xuất sắc cho sự phát triển của đất nước, được xã hội thừa nhận, tôn vinh và trọng dụng.

2.1.2. Khái niệm thiên tài

Thiên tài là người có trí tuệ đạt tới mức độ kiệt xuất, có khả năng sáng tạo độc đáo và tạo ra những thành tựu mang ý nghĩa lịch sử, có tác động cách mạng đối với sự phát triển của một lĩnh vực hoặc của toàn xã hội trong một giai đoạn dài.

2.1.3. Khái niệm xây dựng đội ngũ nhân tài

Xây dựng đội ngũ nhân tài là toàn bộ hoạt động có tính chiến lược của Đảng và Nhà nước nhằm hình thành và phát triển lực lượng những con người ưu tú nhất, kết hợp hài hòa giữa đạo đức và tài năng, được phát hiện, đào tạo, trọng dụng, bảo vệ và đãi ngộ xứng đáng để đáp ứng yêu cầu của sự nghiệp cách mạng.

2.1.4. Khái niệm tư tưởng Hồ Chí Minh về nhân tài

Tư tưởng Hồ Chí Minh về nhân tài là hệ thống quan điểm của Hồ Chí Minh về vai trò, tiêu chí, chủ thể và phương thức phát hiện, đào tạo, trọng dụng, bảo vệ nhân tài; được hình thành trên cơ sở kế thừa truyền thống trọng hiền tài của dân tộc, tiếp thu tinh hoa văn hóa nhân loại và vận dụng

sáng tạo chủ nghĩa Mác – Lênin về nhân tài, nhằm phát huy sức mạnh con người phục vụ sự nghiệp cách mạng và phát triển đất nước.

2.2. Cơ sở hình thành tư tưởng Hồ Chí Minh về nhân tài

2.2.1. Cơ sở thực tiễn

2.2.1.1. Tình hình thế giới từ cuối thế kỷ XIX đến cuối thập kỷ 60 của thế kỷ XX

Thứ nhất, ảnh hưởng của các cuộc chiến tranh thế giới.

Thứ hai, sự lớn mạnh của phong trào giải phóng dân tộc trên thế giới, sự phát triển của các quốc gia trên thế giới và mô hình phát triển của các nước xã hội chủ nghĩa.

Thứ ba, ảnh hưởng của cách mạng Tháng Mười Nga và chủ nghĩa Mác – Lênin.

2.2.1.2. Tình hình Việt Nam từ cuối thế kỷ XIX đến cuối thập kỷ 60 của thế kỷ XX

Thứ nhất, bối cảnh Việt Nam từ năm 1858 đến đầu thế kỷ XX.

Thứ hai, nhu cầu về nhân tài trong các giai đoạn cách mạng.

Thứ ba, tư tưởng về nhân tài gắn liền với tư tưởng đại đoàn kết dân tộc.

2.2.2. Cơ sở lý luận

2.2.2.1. Truyền thống trọng dụng nhân tài của dân tộc Việt Nam

2.2.2.2. Tinh hoa văn hóa nhân loại về nhân tài

2.2.2.3. Quan điểm chủ nghĩa Mác-Lênin về nhân tài

2.2.3. Nhân tố chủ quan hình thành tư tưởng Hồ Chí Minh về nhân tài

2.2.3.1. Phẩm chất cá nhân của một lãnh tụ cách mạng thiên tài

2.2.3.2. Thực tiễn hoạt động, lãnh đạo cách mạng thành công của Hồ Chí Minh

Tiểu kết Chương 2

Chương 2 đã làm rõ những vấn đề lý luận nền tảng của tư tưởng Hồ Chí Minh về nhân tài, từ hệ thống khái niệm cơ bản đến các cơ sở hình thành tư tưởng. Trên cơ sở kế thừa truyền thống dân tộc, tinh hoa văn hóa nhân loại và chủ nghĩa Mác – Lênin, luận án đã luận giải tư tưởng Hồ Chí Minh về nhân tài như một chỉnh thể thống nhất giữa đức và tài, giữa năng lực chuyên môn và phẩm chất đạo đức, giữa cá nhân xuất sắc và lợi ích của nhân dân, dân tộc.

Việc phân tích các cơ sở lý luận, thực tiễn và nhân tố chủ quan đã khẳng định tính tất yếu lịch sử, tính khoa học và tính cách mạng của tư tưởng Hồ Chí Minh về nhân tài, đồng thời tạo nền tảng lý luận vững chắc để luận án tiếp tục làm rõ các quan điểm của Người về vai trò, phẩm chất, tiêu chí và biện pháp xây dựng đội ngũ nhân tài, cũng như ý nghĩa lý luận và thực tiễn của tư tưởng đó đối với Việt Nam hiện nay.

Chương 3: NỘI DUNG TƯ TƯỞNG HỒ CHÍ MINH VỀ NHÂN TÀI

3.1. Quan điểm Hồ Chí Minh về vai trò của nhân tài và tiêu chí lựa chọn nhân tài

3.1.1. Về vai trò của nhân tài

Một là, nhân tài là nguồn lực đặc biệt quý báu, giữ vai trò quyết định đối với sự nghiệp cách mạng Việt Nam.

Hai là, nhân tài là lực lượng nòng cốt trong sự nghiệp giải phóng dân tộc, kiến quốc và xây dựng chế độ xã hội mới.

3.1.2. Về tiêu chí lựa chọn nhân tài

3.1.2.1. Phẩm chất đạo đức

3.1.2.2. Năng lực thực tiễn

3.2. Quan điểm Hồ Chí Minh về chủ thể xây dựng đội ngũ nhân tài

3.2.1. Đảng và Nhà nước

3.2.1.1. Vai trò trung tâm của Đảng, Nhà nước đối với nhân tài

3.2.1.2. Vai trò của Đảng, Nhà nước trong nhận thức mối quan hệ giữa nhân tài, trí thức và cán bộ

3.2.1.3. Một số yêu cầu đối với các cấp ủy Đảng, Chính quyền, người đứng đầu để thực hiện tốt vai trò trung tâm

3.2.2. Mặt trận tổ quốc và các đoàn thể chính trị xã hội

3.2.3. Nhân dân

3.3. Quan điểm Hồ Chí Minh về biện pháp xây dựng đội ngũ nhân tài

3.3.1. Biện pháp thu hút nhân tài

3.3.2. Biện pháp đào tạo và bồi dưỡng nhân tài

3.3.3. Biện pháp trọng dụng nhân tài

3.3.4. Biện pháp bảo vệ nhân tài

Tiểu kết Chương 3

Chương 3 của luận án đã tập trung phân tích một cách hệ thống, toàn diện nội dung tư tưởng Hồ Chí Minh về nhân tài. Hồ Chí Minh khẳng định vai trò của nhân tài đối với sự hưng thịnh của quốc gia. Từ đó, Người đặt nhân tài vào vị trí trung tâm trong chiến lược phát triển đất nước.

Trên cơ sở đó, Hồ Chí Minh nêu rõ sự cần thiết phải phát hiện, thu hút, đào tạo, trọng dụng và bảo vệ nhân tài. Hồ Chí Minh chỉ rõ trách nhiệm của các cấp lãnh đạo trong công tác nhân tài. Hồ Chí

Minh khẳng định chính sách nhân tài đúng đắn sẽ góp phần cùng cố khối đại đoàn kết toàn dân, tạo động lực to lớn cho công cuộc phát triển đất nước.

Tư tưởng Hồ Chí Minh về nhân tài có ý nghĩa lý luận và ý nghĩa thực tiễn sâu sắc đối với việc xây dựng chủ trương, chính sách về nhân tài của Đảng và Nhà nước ta trong giai đoạn hiện nay.

Chương 4: Ý NGHĨA TƯ TƯỞNG HỒ CHÍ MINH VỀ NHÂN TÀI ĐỐI VỚI CÁCH MẠNG

4.1. Ý nghĩa lý luận của tư tưởng Hồ Chí Minh về nhân tài

4.1.1. Tư tưởng Hồ Chí Minh về nhân tài đã kế thừa và phát triển sáng tạo truyền thống trọng dụng hiền tài của dân tộc, tinh hoa văn hóa nhân loại và lý luận của chủ nghĩa Mác – Lênin về nhân tài

Trong suốt chiều dài lịch sử hàng nghìn năm dựng nước và giữ nước, cha ông ta luôn đề cao tinh thần trọng dụng hiền tài, coi đó là yếu tố then chốt để xây dựng và phát triển quốc gia. Truyền thống trọng hiền tài được Hồ Chí Minh vận dụng và phát triển sáng tạo, phù hợp với yêu cầu của cách mạng Việt Nam trong thời đại mới. Điểm nổi bật trong tư tưởng Hồ Chí Minh là sự phát triển và mở rộng quan niệm về nhân tài. Đặc biệt, Hồ Chí Minh coi trọng nhân tài nữ, đánh giá cao vai trò phụ nữ trong sự nghiệp dựng nước và giữ nước.

Tư tưởng Hồ Chí Minh về nhân tài không chỉ xuất phát từ truyền thống dân tộc mà còn thấm đẫm tinh hoa văn hóa nhân loại. Từ văn hóa phương Đông, đặc biệt là tư tưởng Nho giáo coi trọng hiền tài,

Hồ Chí Minh tiếp nhận quan điểm đề cao vai trò của người tài đối với vận mệnh quốc gia và vượt lên trên giới hạn phong kiến vốn chỉ coi trọng tầng lớp sĩ phu. Người cũng tiếp thu tinh thần từ Phật giáo là đề cao lòng nhân ái, vị tha, khoan dung. Từ tinh hoa văn hoá phương Tây, nhất là tư tưởng dân chủ, nhân văn và tự do học thuật, Hồ Chí Minh đã tiếp nhận yếu tố tiến bộ trong việc đánh giá nhân tài theo thực tài, chú trọng thành tích và sáng tạo.

Hồ Chí Minh đã làm giàu thêm kho tàng lý luận Mác – Lênin về nhân tài bằng việc đặt nhân tài vào vị trí trung tâm của sự nghiệp giải phóng dân tộc và xây dựng chủ nghĩa xã hội ở một nước thuộc địa, nửa phong kiến. Người mở rộng phạm vi phát hiện, thu hút, trọng dụng và bảo vệ nhân tài ra toàn xã hội, coi đây là trách nhiệm chung của cả hệ thống chính trị và nhân dân. Đồng thời, Hồ Chí Minh đặc biệt nhấn mạnh đến việc bảo vệ những cán bộ, trí thức dám nghĩ, dám làm, dám đổi mới vì lợi ích chung của dân tộc, kể cả khi có sai sót trong quá trình thực hiện.

4.1.2. Tư tưởng Hồ Chí Minh là nền tảng tư tưởng và định hướng chính sách, pháp luật của Đảng, Nhà nước về nhân tài

Một là, Đảng Cộng sản Việt Nam và Nhà nước kiểu mới của dân, do dân, vì dân đã luôn hiện thực hóa tư tưởng Hồ Chí Minh về nhân tài trong các giai đoạn cách mạng.

Hai là, Đảng Cộng sản Việt Nam hiện thực hóa tư tưởng Hồ Chí Minh về nhân tài trong thời kỳ đổi mới và hội nhập.

Thứ nhất, vai trò của nhân tài đối với đất nước.

Thứ hai, những tiêu chuẩn của nhân tài.

Thứ ba, chính sách thu hút nhân tài.

Thứ tư, chính sách trọng dụng nhân tài.

Thứ năm, chính sách đãi ngộ nhân tài.

Thứ sáu, chính sách bảo vệ nhân tài.

Ba là, xây dựng hệ thống pháp luật, tạo hành lang pháp lý cho công tác nhân tài.

4.2. Ý nghĩa thực tiễn của tư tưởng Hồ Chí Minh về nhân tài

4.2.1. Tư tưởng Hồ Chí Minh về nhân tài đã được hiện thực hóa trong thực tiễn, góp phần vào thắng lợi trong các giai đoạn của cách mạng Việt Nam

4.2.1.1. Giai đoạn cách mạng 1930-1945

4.2.1.2. Giai đoạn cách mạng 1945-1954

4.2.1.3. Giai đoạn cách mạng 1954-1975

4.2.1.4. Giai đoạn cách mạng 1975-1986

4.2.2. Tư tưởng Hồ Chí Minh về nhân tài góp phần gợi mở phương hướng, giải pháp nâng cao hiệu quả xây dựng đội ngũ nhân tài trong kỷ nguyên mới

4.2.2.1. Sự cần thiết xây dựng đội ngũ nhân tài trong công cuộc đổi mới từ 1986 đến nay

Công cuộc đổi mới toàn diện đất nước được Đảng Cộng sản Việt Nam khởi xướng từ Đại hội VI năm 1986 là bước ngoặt mang tính chiến lược, xuất phát từ yêu cầu khách quan của thực tiễn, nhằm đưa đất nước thoát khỏi khủng hoảng kinh tế - xã hội kéo dài, đồng thời xác lập một mô hình phát triển phù hợp với thực tiễn Việt Nam và xu thế vận động trên thế giới. Trong tiến trình đổi mới đó, nhân tài được xác định là nguồn lực đặc biệt, có vai trò then chốt, quyết định trực tiếp đến chất lượng thể chế, năng lực quản trị quốc gia và hiệu quả phát triển bền vững. Tính tất yếu khách quan của việc xây dựng đội ngũ nhân tài bắt nguồn từ chính đặc điểm của công cuộc đổi mới là

một quá trình vừa mang tính toàn diện, lâu dài, vừa đặt ra những yêu cầu cấp bách về đổi mới tư duy, cải cách thể chế, nâng cao năng lực quản lý và chủ động hội nhập quốc tế.

4.2.2.2. Thành tựu, hạn chế và những vấn đề đặt ra trong xây dựng đội ngũ nhân tài trong kỷ nguyên mới theo tư tưởng Hồ Chí Minh

**Thành tựu*

**Hạn chế*

**Những vấn đề đặt ra trong xây dựng đội ngũ nhân tài*

4.2.2.3. Phương hướng và giải pháp nâng cao hiệu quả sự nghiệp xây dựng đội ngũ nhân tài trong kỷ nguyên mới theo tư tưởng Hồ Chí Minh

** Việt Nam trong kỷ nguyên mới*

** Tầm quan trọng của sự nghiệp xây dựng đội ngũ nhân tài trong kỷ nguyên mới theo tư tưởng Hồ Chí Minh*

** Phương hướng nâng cao hiệu quả xây dựng đội ngũ nhân tài trong kỷ nguyên mới theo tư tưởng Hồ Chí Minh*

Một là, khẳng định vai trò trung tâm và có ý nghĩa chiến lược của đội ngũ nhân tài trong sự nghiệp phát triển đất nước theo tư tưởng Hồ Chí Minh

Hai là, phát huy vai trò lãnh đạo của Đảng, Nhà nước và trách nhiệm của toàn xã hội trong xây dựng đội ngũ nhân tài theo tư tưởng Hồ Chí Minh.

Ba là, xây dựng đội ngũ nhân tài toàn diện về phẩm chất, năng lực và hiệu quả cống hiến đáp ứng yêu cầu phát triển đất nước trong thời kỳ mới.

Bốn là, thực hiện đồng bộ các biện pháp, cơ chế và chính sách nhằm phát hiện, trọng dụng và phát huy hiệu quả đội ngũ nhân tài theo tư tưởng Hồ Chí Minh.

** Giải pháp nâng cao hiệu quả xây dựng đội ngũ nhân tài trong kỷ nguyên mới theo tư tưởng Hồ Chí Minh*

Một là, nâng cao nhận thức trong toàn hệ thống chính trị về vấn đề nhân tài.

Hai là, phát huy vai trò, trách nhiệm của người đứng đầu trong việc bồi dưỡng nhân tài và thế hệ cán bộ kế cận xứng đáng.

Ba là, tiếp tục tổng kết, phát triển và thể chế hóa sáng tạo tư tưởng Hồ Chí Minh về nhân tài trong bối cảnh mới.

Bốn là, hoàn thiện thể chế, chính sách và pháp luật về xây dựng đội ngũ nhân tài.

Năm là, nâng cao hiệu lực lãnh đạo của Đảng và hiệu quả quản lý của Nhà nước đối với xây dựng đội ngũ nhân tài

Sáu là, phát huy vai trò của các địa phương, cơ quan, tổ chức và nhân dân trong xây dựng môi trường phát triển nhân tài

Bảy là, phát huy tính chủ động, sáng tạo và trách nhiệm xã hội của nhân tài trong sự nghiệp đổi mới và phát triển đất nước.

Tiểu kết Chương 4

Chương 4 đã phân tích và làm rõ ý nghĩa lý luận và thực tiễn của tư tưởng Hồ Chí Minh về nhân tài đối với Việt Nam hiện nay, khẳng định đây là sự kế thừa và phát triển sáng tạo truyền thống trọng dụng hiền tài của dân tộc, tinh hoa văn hóa nhân loại và chủ nghĩa Mác – Lênin, đồng thời là nền tảng tư tưởng, kim chỉ nam cho đường lối, chủ trương và chính sách của Đảng, Nhà nước về xây dựng đội ngũ nhân tài.

Thông qua việc làm rõ quá trình hiện thực hóa tư tưởng Hồ Chí Minh về nhân tài trong thực tiễn, đặc biệt trong thời kỳ đổi mới, chương đã chỉ ra những thành tựu, hạn chế và vấn đề đặt ra, từ đó đề xuất phương hướng và giải pháp chủ yếu nhằm nâng cao hiệu quả xây dựng đội ngũ nhân tài, đáp ứng yêu cầu phát triển nhanh và bền vững đất nước, qua đó khẳng định giá trị bền vững và tính thời đại của tư tưởng Hồ Chí Minh.

KẾT LUẬN

Tư tưởng Hồ Chí Minh về nhân tài là một bộ phận quan trọng trong hệ thống tư tưởng của Người, thể hiện tầm nhìn sâu sắc về vai trò của con người, đặc biệt là đội ngũ nhân tài đối với sự nghiệp cách mạng và phát triển đất nước. Tư tưởng đó được hình thành trên cơ sở kế thừa truyền thống trọng hiền tài của dân tộc, tiếp thu tinh hoa văn hóa nhân loại và vận dụng sáng tạo chủ nghĩa Mác – Lênin vào điều kiện cụ thể của Việt Nam. Đây là hệ thống quan điểm toàn diện và sâu sắc về vai trò của nhân tài; về tiêu chí lựa chọn nhân tài, về chủ thể thực hiện công tác nhân tài và các biện pháp xây dựng đội ngũ nhân tài nhằm phục vụ nhân dân, phụng sự Tổ quốc và xây dựng xã hội mới.

Trong suốt quá trình lãnh đạo cách mạng Việt Nam, Chủ tịch Hồ Chí Minh luôn đặc biệt quan tâm đến việc xây dựng đội ngũ nhân tài. Người khẳng định nhân tài là lực lượng quan trọng góp phần quyết định sự thành công của cách mạng và sự phát triển của đất nước. Hồ Chí Minh không chỉ đề cao vai trò của nhân tài mà còn đưa ra nhiều quan điểm tiên bộ về sử dụng nhân tài như: trọng dụng người có đức, có tài; sử dụng đúng người, đúng việc; đoàn kết rộng rãi trí thức; tạo môi trường để nhân tài phát huy năng lực và cống hiến cho dân tộc.

Những quan điểm đó đến nay vẫn còn nguyên giá trị lý luận và thực tiễn.

Trong bối cảnh hiện nay, khi Việt Nam đang đầy mạnh, chuyển đổi số và hội nhập quốc tế sâu rộng, yêu cầu phát triển nguồn nhân lực chất lượng cao và xây dựng đội ngũ nhân tài ngày càng trở nên cấp thiết. Thực tiễn cho thấy, đội ngũ trí thức, chuyên gia, nhà khoa học và lực lượng lao động chất lượng cao đang giữ vai trò đặc biệt quan trọng trong nâng cao năng lực cạnh tranh quốc gia, thúc đẩy đổi mới sáng tạo và phát triển bền vững đất nước. Vì vậy, việc nghiên cứu và vận dụng tư tưởng Hồ Chí Minh về nhân tài có ý nghĩa chiến lược cả về lý luận và thực tiễn.

Bên cạnh những kết quả đạt được, công tác phát hiện, đào tạo, trọng dụng và bảo vệ nhân tài ở Việt Nam vẫn còn nhiều hạn chế như cơ chế sử dụng nhân tài chưa thật sự hiệu quả, chính sách đãi ngộ chưa tương xứng, môi trường làm việc và cơ hội phát triển chưa đáp ứng yêu cầu thực tiễn. Đồng thời, trước sự cạnh tranh ngày càng gay gắt về nguồn nhân lực chất lượng cao giữa các quốc gia và tác động mạnh mẽ của cuộc Cách mạng công nghiệp lần thứ tư, Việt Nam cần có những giải pháp đồng bộ và đột phá hơn trong chiến lược phát triển nhân tài.

Trên cơ sở vận dụng tư tưởng Hồ Chí Minh về nhân tài, Đảng và Nhà nước cần tiếp tục hoàn thiện thể chế, chính sách thu hút, đào tạo, bồi dưỡng và trọng dụng nhân tài; xây dựng môi trường làm việc dân chủ, sáng tạo và minh bạch; kết hợp hài hòa giữa lợi ích quốc gia với lợi ích chính đáng của nhân tài; đồng thời gắn chiến lược phát triển nhân tài với phát triển khoa học – công nghệ, giáo dục – đào tạo và đổi mới sáng tạo. Đây là yêu cầu quan trọng nhằm phát huy tối đa

nguồn lực con người, tạo động lực cho sự phát triển nhanh và bền vững của đất nước trong thời kỳ mới.

Tư tưởng Hồ Chí Minh về nhân tài không chỉ là di sản lý luận quý báu của cách mạng Việt Nam mà còn là nền tảng tư tưởng quan trọng cho việc xây dựng và phát triển đội ngũ nhân tài trong giai đoạn hiện nay. Việc tiếp tục nghiên cứu, bổ sung và vận dụng sáng tạo tư tưởng của Người sẽ góp phần phát huy sức mạnh con người Việt Nam, hiện thực hóa khát vọng phát triển đất nước phồn vinh, hạnh phúc và hội nhập quốc tế thành công.

DANH MỤC CÔNG TRÌNH KHOA HỌC CỦA TÁC GIẢ LIÊN QUAN ĐẾN LUẬN ÁN

1. Hoàng Thị Giang (2022), “Đảng Cộng sản Việt Nam vận dụng tư tưởng Hồ Chí Minh về nhân tài trong giai đoạn hiện nay”, *Kỷ yếu Hội thảo khoa học Quốc gia: Trí tuệ Việt trong sự nghiệp chấn hưng đất nước, hiện thực hóa khát vọng xây dựng đất nước phồn vinh hùng cường*, NXB Thông tin và Truyền thông, tr. 296 – 304, ISBN: 978-604-80-7488-3.
2. Hoàng Thị Giang (2023), “Tư tưởng Hồ Chí Minh về phương thức trọng dụng nhân tài”, *Tạp chí Quản lý nhà nước* (331), tr. 46 - 49.
3. Hoang Thi Giang (2023), “Training and Fostering Talents in Vietnam According to Ho Chi Minh Thought”, *Kỷ yếu Hội thảo khoa học Quốc tế: 17th International Conference on Socio-economic and Environmental Issues in Development*, Finance Publishing House, pp. 2314 – 2323, ISBN: 978-604-79-3740-0.
4. Hoang Thi Giang (2023), “Some solutions for talent development in Vietnam curenly according to Ho Chi Minh’s thought”, *Kỷ yếu Hội thảo khoa học Quốc tế: International Conference on Human Resources for Sustainable Development*, Bach Khoa Publishing House, pp. 432 – 440, ISBN: 978-604-316-371-1.
5. Hoàng Thị Giang (2024), “Tính biện chứng trong tư tưởng Hồ Chí Minh về trọng dụng và phát triển nhân tài”, *Tạp chí Khoa học xã hội Việt Nam* (193), tr. 32 - 42.
6. Hoàng Thị Giang (2024), “Quan điểm Hồ Chí Minh về một số giải pháp xây dựng và phát triển nhân tài”, *Tạp chí Lý luận Chính trị và Truyền thông* (1), tr. 32 - 34.
7. Hoang Thi Giang (2024), “From liberal education to talent training in Ho Chi Minh Thought”, *Kỷ yếu Hội thảo khoa học Quốc tế: Liberal Education: Interdisciplinary perspectives and applications*, NXB Khoa học xã hội, tr. 414 – 424, ISBN: 978-604-364-067-0.
8. Hoàng Thị Giang (2024), “Một số giải pháp đẩy mạnh trọng dụng nhân tài ở Hưng Yên”, *Bản tin Khoa học công nghệ Hưng Yên* (04), tr. 24 - 25.
9. Hoàng Thị Giang (2024), “Phản bác các luận điệu sai trái về trọng dụng nhân tài ở Việt Nam hiện nay”, *Tạp chí Giáo dục lý luận* (379), tr. 36 - 41.